

การศึกษาการน้อมนำพุทธธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิต ของเยาวชนในสังคมยุคเทคโนโลยี

A Study on the Application of Buddhist Principles in the Lives of Youth
in the Digital Age Society

กวีภัทร ฉาวชาวนา, พระมหาศรีพยัคฆ์ สิริวิญญู (กงพาน)
Kaweephath Chawchawna, Phramaha Sriphayak Sirivinyu (Kongpan)
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

E-mail: Sriphayakkongphan@gmail.com

Received: January 20, 2025

Revised: February 13, 2025

Accepted: May 26, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาการน้อมนำพุทธธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิตของเยาวชนในสังคมยุคเทคโนโลยี” ผู้วิจัยได้กำหนดใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ ด้วยการรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) โดยคัดเลือกนิสิตที่เข้าร่วมกิจกรรมสื่อนใน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มาเป็นผู้เกี่ยวข้องในการตอบแบบสอบถามจำนวน 50 คน/รูป ด้วยการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างขึ้นจากประชากรที่ทำการศึกษาแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ผลการวิจัยมีดังต่อไปนี้ 1) การศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินชีวิตของเยาวชนในสังคมยุคเทคโนโลยีอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.586 2) การวิเคราะห์ความคิดเห็นของเยาวชนในการน้อมนำพุทธธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิตในสังคมยุคเทคโนโลยีอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.640 และ 3) การวิเคราะห์การศึกษาความพึงพอใจเกี่ยวกับการศึกษาการน้อมนำพุทธธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิตของเยาวชนในสังคมยุคเทคโนโลยีอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.472

คำสำคัญ: พุทธธรรมกับเยาวชน; สังคมยุคเทคโนโลยี; เทคโนโลยีกับพุทธธรรม

Abstract

This research, titled "A Study on the Application of Buddhist Principles in the Lives of Youth in the Digital Age Society," employed a quantitative research methodology. Data were collected through questionnaires distributed to 50 participants students involved in media-related activities at Mahachulalongkornrajavidyalaya University. The sample group was selected using purposive sampling.

The research findings are as follows: 1) The study of the challenges faced by youth in their daily lives within a technological society revealed a high level of concern, with a mean score of 4.06 and a standard deviation of 0.586. 2) Youth perceptions regarding the application of Buddhist principles in navigating life in the technological era were also at a high level, with a mean score of 4.28 and a standard deviation of 0.640. 3) The study of satisfaction with the study and its relevance to the application of Buddhist teachings in youth life was rated highly, with a mean score of 4.47 and a standard deviation of 0.472.

Keywords: Buddhist Principles and Youth; Digital Age Society; Technology and Buddhist Principles

บทนำ

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่ชาวไทยส่วนใหญ่นับถือสืบต่อกันมาอย่างยาวนาน และนับเป็นหนึ่งในสถาบันหลักของชาติควบคู่กับชาติและพระมหากษัตริย์ ซึ่งทั้งสามสถาบันนี้เป็นเสาหลักที่หล่อหลอมความเป็นไทยให้มั่นคง พระพุทธศาสนาไม่เพียงเป็นรากฐานของวัฒนธรรมไทย หากยังเป็นเอกลักษณ์สำคัญที่แสดงถึงจิตวิญญาณของชาติ อันถือเป็นมรดกล้ำค่าคู่บ้านคู่เมืองมาแต่โบราณ ในยามที่ประเทศเผชิญวิกฤตหรือภัยพิบัติ พระพุทธศาสนาได้ทำหน้าที่เป็นหลักยึดเหนี่ยวทางจิตใจของประชาชน ทำให้ชาวไทยมีความสามัคคี เป็นน้ำหนึ่งใจเดียว และสามารถดำรงไว้ซึ่งเอกราชและอธิปไตยของชาติได้อย่างมั่นคง การที่รัฐบรรจุพระพุทธศาสนาไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติ แสดงให้เห็นถึงบทบาทสำคัญของศาสนาในการจรรโลงสังคม สร้างความสมัครสมานสามัคคีในหมู่ประชาชน กระตุ้นจิตสำนึกแห่งความดีงาม เกิดไมตรีจิตมิตรภาพ และการเกื้อกูลกันอย่างกว้างขวางทั่วผืนแผ่นดินไทย (สุทธีวงศ์ ตันตยาพิศาลสุทธิ์, 2538, 6 - 20.)

ปัจจุบันสื่อสังคมมีอิทธิพลต่อความรู้สึก นึกคิดปรุงแต่ง ชี้นำความคิดให้เป็นไปได้ทั้งคุณ และโทษ ข้อมูลผ่านสื่อมีบทบาทชักจูงและมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตในกลุ่มผู้เสพที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะ วัยรุ่นที่อยู่ในวัย กำลังเรียนรู้ ลองผิดถูกทั้งทางความคิดและการกระทำนั้น ความสามารถในการยับยั้ง ชั่งใจหรือควบคุม อารมณ์ความต้องการของตนเอง ความสามารถในการวิเคราะห์ แยกแยะ และ กลั่นกรองในเรื่องที่ควรและ ไม่ควรยอมมีน้อยตามวุฒิภาวะ และทุกวันนี้สังคมไทยเปิดกว้างในการรับ สื่อหากแต่เพราะบางไร้วุฒิคุ้มกัน โดยเฉพาะอินเทอร์เน็ตที่นำเสนอเนื้อหา ในทางลบด้วยเหตุผลทาง ธุรกิจที่มุ่งแสวงหากำไร ผู้ผลิตขาดสำนึก มุ่งแต่ตอบสนองความอยาก ด้วยการเผยแพร่ อบายมุข ประเภตต่าง ๆ ผลกระทบจึงเกิดกับสังคมในวงกว้าง อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นซึ่งใช้การใช้คอมพิวเตอร์และโทรศัพท์มือถือวันละหลายชั่วโมง ทำให้มีโอกาสเกี่ยวข้องกับสื่อที่ไม่มีคุณภาพได้มาก และหากใช้สื่อโดยขาดการไตร่ตรอง ยังคิด ด้วยปัญญาที่ แยกแยะเหตุและผล คุณค่า ประโยชน์ ข้อดีข้อเสียของเนื้อหาที่นำเสนอ ก็เป็นไปได้ว่าวัยรุ่นอาจซึมซับ พฤติกรรมหรือค่านิยมที่ผิดจากสื่อมาเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต หรือแม้กระทั่งเข้าร่วมกิจกรรมกับสื่อ ที่ไม่เหมาะสม ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาทั้งต่อตัววัยรุ่น ครอบครัว และสังคมในวงกว้างตามมา (สำนักงาน คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ, 2566, ออนไลน์) และเห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม คนส่วนใหญ่เริ่มละเลยศีลธรรม ผู้บริหารบ้านเมืองไม่มองเห็นความสำคัญของการศึกษาจริยธรรม สังคมจึงยุ่งเหยิงสับสน ปัญหาโจรผู้ร้าย มีการแข่งขันเอาแต่เอาเปรียบ สภาพที่ไร้น้ำใจ และขาดเมตตากรุณาต่อกัน ทั้งนี้ เพราะคนไทยมองไม่เห็นความสำคัญของพระพุทธศาสนา คนไทยในปัจจุบันเจริญทางวัตถุ มีความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาก ทำให้เกิดสภาพความขาดแคลนทางศาสนาและจริยธรรม (พระพรหมคุณาภรณ์, 2548, 43.)

การศึกษาการน้อมนำพุทธธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิตของเยาวชนในสังคมยุคเทคโนโลยี สอดคล้องกับ การนำหลักพุทธธรรมถือเป็นหลักแห่งการดำรงชีวิตของชาวพุทธไทยมาอย่างยาวนานกว่า 2,500 ปี โดยชาวพุทธในประเทศไทยน้อมนำหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาเป็นแนวทางในการ ดำเนินชีวิต เพื่อเสริมสร้างความสงบสุขทั้งต่อตนเองและส่วนรวม ผ่านการประพฤติตนด้วยความเพียร ความซื่อสัตย์สุจริต และการยึดมั่นในสัมมาอาชีวะ ในการน้อมนำพุทธธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิตมีสำหรับ เยาวชนมีจุดมุ่งหมายเพื่อขัดเกลาจิตใจให้พ้นจากความเห็นแก่ตัว มุ่งเน้นการกระทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวม มีความเข้าใจในสังขธรรม เข้าใจตนเอง เข้าใจสังคม และตระหนักรู้ถึงความเป็นมาและความเป็นไปของโลก อีกทั้งยังปลูกฝังให้ไม่ยึดติดกับสิ่งปรุงแต่ง ไม่ว่าจะเป็นวัตถุภายนอกหรือแม้แต่ความยึดมั่นในตัวตนของ ตนเอง โดยพุทธธรรมยังทำหน้าที่เป็นเครื่องเตือนใจ ให้นุชนยุวจักละอายและเกรงกลัวต่อบาป ประพฤติตน ให้อยู่ในกรอบของศีลธรรมอันเหมาะสม หลักธรรมเหล่านี้ล้วนเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาจิตสำนึกต่อ สังคมและเศรษฐกิจ โดยพระพุทธเจ้าทรงชี้แนะแนวทางแห่งชีวิตที่ถูกต้อง เพื่อมุ่งสู่ความสุขทั้งในระดับ ปัจเจกและระดับสังคม โดยเน้นให้ละเว้นความชั่ว ปฏิบัติแต่สิ่งที่ดีงาม และดำเนินชีวิตอย่างมีสติ มีเมตตา ซึ่งจะนำไปสู่สังคมที่เปี่ยมด้วยสันติสุขและยั่งยืน (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2542.)

พระพุทธศาสนาเป็นรากฐานสำคัญของสังคมไทยและมีบทบาทในการหล่อหลอมคุณธรรมจริยธรรมในหมู่ประชาชนมายาวนาน อย่างไรก็ตาม ในยุคที่เทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลเข้ามามีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของเยาวชน ส่งผลให้เกิดปัญหาทางจิตใจ พฤติกรรม และค่านิยมที่อาจเบี่ยงเบนไปจากหลักศีลธรรมอันดี งานวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาการน้อมนำพุทธธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิตของเยาวชน เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมคุณธรรม ความเป็นดี และการใช้ชีวิตอย่างมีจิตสำนึก ซึ่งจะช่วยสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจแก่เยาวชนให้สามารถดำรงตนได้อย่างเหมาะสมท่ามกลางกระแสแห่งเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินชีวิตของเยาวชนในสังคมยุคเทคโนโลยี
- 2) เพื่อวิเคราะห์ความคิดเห็นของเยาวชนในการน้อมนำพุทธธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิตในสังคมยุคเทคโนโลยี
- 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจเกี่ยวกับการศึกษาการน้อมนำพุทธธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิตของเยาวชนในสังคมยุคเทคโนโลยี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ที่ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ “การศึกษาการน้อมนำพุทธธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิตของเยาวชนในสังคมยุคเทคโนโลยี” ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณด้วยการรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) โดยคัดเลือกนิสิตที่เข้าร่วมกิจกรรมสัปดาห์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มาเป็นผู้เกี่ยวข้องในการตอบแบบสอบถามจำนวน 50 คน/รูป ด้วยการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างขึ้นจากประชากรที่ทำการศึกษาแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้เหตุผลในการ เลือกเพื่อความเหมาะสมในการวิจัย เพื่อนำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้มาทำการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ การหาจำนวนค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการหาค่าทางสถิติ ประกอบด้วย

- 1) การศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินชีวิตของเยาวชนในสังคมยุคเทคโนโลยี เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) รวมทั้งหมด 10 ข้อ โดยบอกความหมายไว้ 5 ระดับ ดังนี้
 - 5 หมายถึง สภาพปัญหาการดำเนินชีวิตของเยาวชนในสังคมยุคเทคโนโลยี อยู่ในระดับ มากที่สุด
 - 4 หมายถึง สภาพปัญหาการดำเนินชีวิตของเยาวชนในสังคมยุคเทคโนโลยี อยู่ในระดับ มาก

- 3 หมายถึง สภาพปัญหาการดำเนินชีวิตของเยาวชนในสังคมยุคเทคโนโลยี อยู่ใน
ระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง สภาพปัญหาการดำเนินชีวิตของเยาวชนในสังคมยุคเทคโนโลยี อยู่ใน
ระดับ น้อย
- 1 หมายถึง สภาพปัญหาการดำเนินชีวิตของเยาวชนในสังคมยุคเทคโนโลยี อยู่ใน
ระดับ น้อยที่สุด

2) การวิเคราะห์ความคิดเห็นของเยาวชนในการน้อมนำพุทธธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิตในสังคมยุคเทคโนโลยี เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) รวมทั้งหมด 10 ข้อ โดยบอกความหมายไว้ 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง ความคิดเห็นของเยาวชนในการน้อมนำพุทธธรรมมาใช้ในการดำเนิน
ชีวิตในสังคมยุคเทคโนโลยี อยู่ในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง ความคิดเห็นของเยาวชนในการน้อมนำพุทธธรรมมาใช้ในการดำเนิน
ชีวิตในสังคมยุคเทคโนโลยี อยู่ในระดับ มาก
- 3 หมายถึง ความคิดเห็นของเยาวชนในการน้อมนำพุทธธรรมมาใช้ในการดำเนิน
ชีวิตในสังคมยุคเทคโนโลยี อยู่ในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง ความคิดเห็นของเยาวชนในการน้อมนำพุทธธรรมมาใช้ในการดำเนิน
ชีวิตในสังคมยุคเทคโนโลยี อยู่ในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง ความคิดเห็นของเยาวชนในการน้อมนำพุทธธรรมมาใช้ในการดำเนิน
ชีวิตในสังคมยุคเทคโนโลยี อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

3) การศึกษาความพึงพอใจเกี่ยวกับการศึกษาการน้อมนำพุทธธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิตของเยาวชนในสังคมยุคเทคโนโลยี เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) รวมทั้งหมด 10 ข้อ โดยบอกความหมายไว้ 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง การศึกษาความพึงพอใจเกี่ยวกับการศึกษาการน้อมนำพุทธธรรมมาใช้ในการ
ดำเนินชีวิตของเยาวชนในสังคมยุคเทคโนโลยี อยู่ในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง การศึกษาความพึงพอใจเกี่ยวกับการศึกษาการน้อมนำพุทธธรรมมาใช้ในการ
ดำเนินชีวิตของเยาวชนในสังคมยุคเทคโนโลยี มาก
- 3 หมายถึง การศึกษาความพึงพอใจเกี่ยวกับการศึกษาการน้อมนำพุทธธรรมมาใช้ในการ
ดำเนินชีวิตของเยาวชนในสังคมยุคเทคโนโลยี อยู่ในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง การศึกษาความพึงพอใจเกี่ยวกับการศึกษาการน้อมนำพุทธธรรมมาใช้ในการ
ดำเนินชีวิตของเยาวชนในสังคมยุคเทคโนโลยี อยู่ในระดับ น้อย

1 หมายถึง การศึกษาความพึงพอใจเกี่ยวกับการศึกษาการน้อมนำพุทธธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิตของเยาวชนในสังคมยุคเทคโนโลยี อยู่ในระดับ **น้อยที่สุด**

ผลการวิจัย

1) การศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินชีวิตของเยาวชนในสังคมยุคเทคโนโลยี

ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมของการศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินชีวิตของเยาวชนในสังคมยุคเทคโนโลยีอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.586 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มากที่สุด คือ ท่านสามารถใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาตนและช่วยเหลือผู้อื่นในสังคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.507 รองลงมา คือ ท่านสามารถแยกแยะข้อมูลจริง/เท็จหรือโฆษณาแฝงที่พบในสื่อดิจิทัลได้ดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.481 และน้อยที่สุด คือ ท่านรู้สึกวิตกกังวล หรือเปรียบเทียบตนเองเมื่อเห็นชีวิตของผู้อื่นบนโลกออนไลน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.85 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.355 ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์การศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินชีวิตของเยาวชนในสังคมยุคเทคโนโลยี

ลำดับ	การวิเคราะห์การศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินชีวิตของเยาวชนในสังคมยุคเทคโนโลยี	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ท่านรู้สึกวิตกกังวล หรือเปรียบเทียบตนเองเมื่อเห็นชีวิตของผู้อื่นบนโลกออนไลน์	2.85	0.355	ปานกลาง
2	ท่านรู้สึกว่าสื่อออนไลน์มีอิทธิพลต่อความคิดและการตัดสินใจของท่านในชีวิตประจำวัน	4.31	0.758	มาก
3	ท่านมีโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้หรือพัฒนาตนผ่านสื่อออนไลน์อย่างต่อเนื่อง	4.25	0.610	มาก
4	ท่านได้รับคำแนะนำจากผู้ปกครองหรือครูในการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม	4.14	0.809	มาก
5	ท่านสามารถแยกแยะข้อมูลจริง/เท็จหรือโฆษณาแฝงที่พบในสื่อดิจิทัลได้ดี	4.34	0.481	มาก
6	ท่านสามารถใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาตนและช่วยเหลือผู้อื่นในสังคม	4.48	0.507	มาก
รวม		4.06	0.586	มาก

2) การวิเคราะห์ความคิดเห็นของเยาวชนในการน้อมนำพุทธธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิตในสังคมยุคเทคโนโลยี

ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมของการวิเคราะห์ความคิดเห็นของเยาวชนในการน้อมนำพุทธธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิตในสังคมยุคเทคโนโลยีอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.640 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มากที่สุด คือ ท่านคิดว่าหลักทางสายกลางสามารถใช้เป็นแนวทางในการใช้เทคโนโลยีอย่างสมดุล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.65 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.481 รองลงมา คือ ท่านสามารถแยกแยะพฤติกรรมที่ควรหรือไม่ควรตามหลักศีลธรรมเมื่ออยู่ในโลกออนไลน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.481 และน้อยที่สุด คือ ท่านเห็นว่าหลักธรรมในพระพุทธศาสนายังสามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ในยุคเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 และเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.809 ตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของเยาวชนในการน้อมนำพุทธธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิตในสังคมยุคเทคโนโลยี

ลำดับ	การวิเคราะห์ความคิดเห็นของเยาวชนในการน้อมนำพุทธธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิตในสังคมยุคเทคโนโลยี	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ท่านเห็นว่าหลักธรรมในพระพุทธศาสนายังสามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ในยุคเทคโนโลยี	4.14	0.809	มาก
2	ท่านเคยน้อมนำหลักพุทธธรรม เช่น ศีล 5 หรืออริยสัจ 4 มาใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาในชีวิต	4.17	0.821	มาก
3	ท่านเห็นว่าการมีสติและสมาธิสามารถช่วยลดผลกระทบจากการใช้เทคโนโลยีเกินพอดีได้	4.14	0.809	มาก
4	ท่านเคยใช้สื่อดิจิทัล (เช่น YouTube, TikTok, Facebook) เพื่อศึกษาเนื้อหาธรรมะหรือคำสอนพุทธศาสนา	4.25	0.443	มาก
5	ท่านคิดว่าหลักทางสายกลางสามารถใช้เป็นแนวทางในการใช้เทคโนโลยีอย่างสมดุล	4.65	0.481	มากที่สุด
6	ท่านสามารถแยกแยะพฤติกรรมที่ควรหรือไม่ควรตามหลักศีลธรรมเมื่ออยู่ในโลกออนไลน์	4.34	0.481	มาก
รวม		4.28	0.640	มาก

3) การวิเคราะห์การศึกษาความพึงพอใจเกี่ยวกับการศึกษาการน้อมนำพุทธธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิตของเยาวชนในสังคมยุคเทคโนโลยี

ผลการวิจัยพบว่า ภาพการวิเคราะห์การศึกษาความพึงพอใจเกี่ยวกับการศึกษาการน้อมนำพุทธธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิตของเยาวชนในสังคมยุคเทคโนโลยีอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.472 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มากที่สุด คือ ท่านพึงพอใจกับการเข้าถึงธรรมผ่านช่องทางออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ แอปพลิเคชัน YouTube หรือโซเชียลมีเดีย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.77 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.426 รองลงมาคือ ท่านพึงพอใจโดยรวมต่อการนำพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างสอดคล้องกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.68 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.471 และน้อยที่สุด คือ ท่านพึงพอใจต่อเนื้อหาหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพุทธธรรมที่สามารถประยุกต์ใช้ร่วมกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.471 ตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การศึกษาความพึงพอใจเกี่ยวกับการศึกษาการน้อมนำพุทธธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิตของเยาวชนในสังคมยุคเทคโนโลยี

ลำดับ	การวิเคราะห์การศึกษาความพึงพอใจเกี่ยวกับการศึกษาการน้อมนำพุทธธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิตของเยาวชนในสังคมยุคเทคโนโลยี	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ท่านพึงพอใจกับการนำหลักพุทธธรรมมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตในยุคที่เทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว	4.42	0.502	มาก
2	ท่านพึงพอใจต่อเนื้อหาหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพุทธธรรมที่สามารถประยุกต์ใช้ร่วมกับเทคโนโลยีสมัยใหม่	4.31	0.471	มาก
3	ท่านพึงพอใจที่ใช้พุทธธรรมช่วยให้ท่านมีความสงบใจ ลดความเครียดจากการใช้เทคโนโลยีมากเกินไป	4.34	0.481	มาก
4	ท่านพึงพอใจกับการเข้าถึงธรรมผ่านช่องทางออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ แอปพลิเคชัน YouTube หรือโซเชียลมีเดีย	4.77	0.426	มากที่สุด
5	ท่านพึงพอใจที่ได้เรียนรู้หรือฝึกฝนพุทธธรรมในโรงเรียนหรือกิจกรรมทางศาสนาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่สังคมยุคดิจิทัล	4.34	0.481	มาก
6	ท่านพึงพอใจโดยรวมต่อการนำพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต	4.68	0.471	มากที่สุด

ลำดับ	การวิเคราะห์การศึกษาความพึงพอใจเกี่ยวกับการศึกษาการน้อมนำพุทธธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิตของเยาวชนในสังคมยุคเทคโนโลยี	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	อย่างสอดคล้องกับเทคโนโลยีสมัยใหม่			
รวม		4.47	0.472	มาก

อภิปรายผล

1) ภาพรวมของการศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินชีวิตของเยาวชนในสังคมยุคเทคโนโลยีอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.586 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มากที่สุด คือ ท่านสามารถใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาตนและช่วยเหลือผู้อื่นในสังคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.507 สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระณัฐวัฒน์ ญาณปปโก (2558) ตามกระแสยุคโลกาภิวัตน์ที่นับวัน วัตถุนิยมก็มีมากขึ้น และมีอิทธิพลต่อมนุษย์เพิ่มมากยิ่งขึ้น ในทางพระพุทธศาสนาได้บอกไว้ว่าการบริโภคปัจจัย 4 เป็นความต้องการของมนุษย์ และมนุษย์เกิดมาเพื่อต้องบริโภคปัจจัย 4 เพื่อหล่อเลี้ยงชีวิตในการดำรงชีพ การบริโภคปัจจัย 4 ในยุคโลกาภิวัตน์ในยุคดิจิทัล จึงต้องระวังผลกระทบต่อการบริโภค ถ้ายึดหลักธรรมมาดำเนินชีวิต ให้สามารถหลุดพ้นจากกิเลสที่ครอบงำกับบุคคลทั้งหลาย การที่เราได้เอาหลักธรรมมาใช้อยุคดิจิทัลนั้นก็จะทำให้เราไม่เกิดทุกข์ และจะทำให้เราสามารถอยู่ในยุคดิจิทัลได้

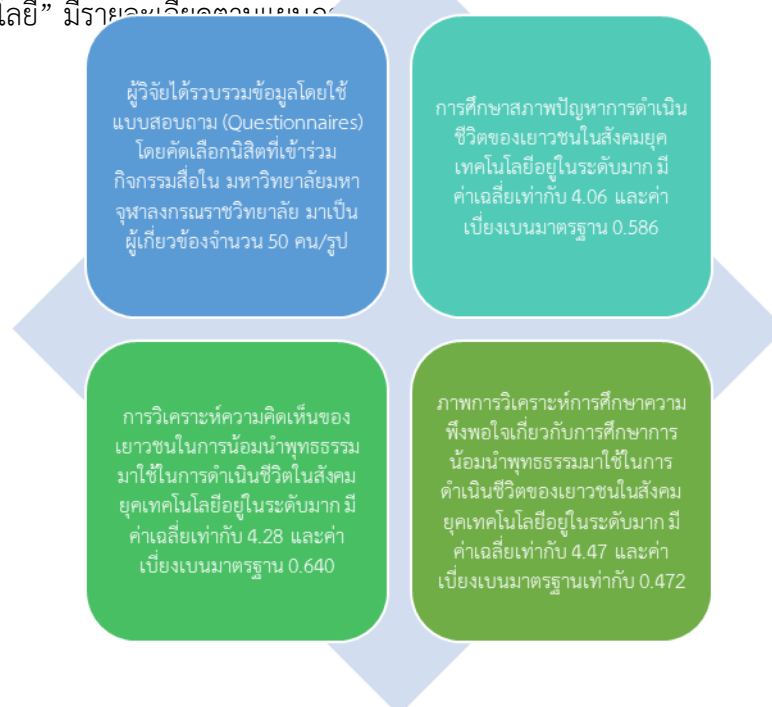
2) ภาพรวมของการวิเคราะห์ความคิดเห็นของเยาวชนในการน้อมนำพุทธธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิตในสังคมยุคเทคโนโลยีอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.640 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มากที่สุด คือ ท่านคิดว่าหลักทางสายกลางสามารถใช้เป็นแนวทางในการใช้เทคโนโลยีอย่างสมดุล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.65 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.481 สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระพิชญ วุฒนธมโม (2558) การสื่อสารสมัยปัจจุบันมีประสิทธิภาพในการเปลี่ยนแปลงและขับเคลื่อนสังคมให้เป็นไปในทิศทางต่าง ๆ สามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติ เจตคติและพฤติกรรมของบุคคลในสังคมได้ตามต้องการ ทำให้เกิดแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ ในการสื่อสารที่มีความชัดเจน นำมาประยุกต์ใช้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ตกต่ำก่อเกิดปัญหา มาเป็นพฤติกรรมที่ดีงามตามที่สังคมส่วนรวมต้องการ ประสิทธิภาพการสื่อสารมีองค์ประกอบ 4 ประการคือ ผู้ส่งสาร สาร สื่อหรือช่องทางการสื่อสาร และผู้รับสาร การสื่อสารเผยแผ่พุทธธรรมสมัยพุทธกาล พระพุทธเจ้าทรงใช้การสอน 3 วิธี คือ อธิปาทิหารีย์ อาเทศนาปาฏิหารีย์ และอนุสาสนีปาฏิหารีย์ ในการแสดงธรรม แต่ละครั้ง ทรงมีลีลาการสอน 4 อย่าง คือ แบบสันติสนทนา แบบสมถสนทนา แบบสมุตเตสนาแบบสัมปทังสนทนา สื่อในพระพุทธศาสนา คือการสื่อถึงธรรมที่สามารถช่วยให้ผู้ฟังเข้าใจได้ชัดเจนแจ่มแจ้งยิ่งขึ้น สื่อในครั้งพุทธกาลที่ทรงใช้มี 5 ประเภท ได้แก่ (1) การ

สื่อสารด้วยบุคคลหรือสื่อมวลชน (คำพูด ท่าทาง) (2) การสื่อสารด้วยภาษา (3) การสื่อสารโดยใช้อุปกรณ์ (4) การสื่อสารด้วยการอุปมา อุปมัย (5) สื่อสารด้วยนิทานชาดก ในสมัยพุทธกาล พระพุทธเจ้าทรงเสด็จไปแสดงธรรม แก่พุทธศาสนิกชนทุกระดับชั้นด้วยพระองค์เอง โดยทรงใช้พุทธวิธีการสอนในรูปแบบต่าง ๆ จนทำให้พระพุทธศาสนาแพร่หลายไปทั่วชมพูทวีปจนมาถึงสุวรรณภูมิ

3) ภาพการวิเคราะห์การศึกษาความพึงพอใจเกี่ยวกับการศึกษาการน้อมนำพุทธธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิตของเยาวชนในสังคมยุคเทคโนโลยีอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.472 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มากที่สุด คือ ท่านพึงพอใจกับการเข้าถึงธรรมะผ่านช่องทางออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ แอปพลิเคชัน YouTube หรือโซเชียลมีเดีย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.77 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.426 สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาธนิต สิริวัฒน (2558) รูปแบบและกระบวนการสื่อสารพุทธธรรม ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของพระสงฆ์ในสังคมไทย กระบวนการสื่อสารพุทธธรรมผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของพระสงฆ์ในสังคมไทย ทำให้เนื้อหาธรรมะเผยแพร่ออกไปทั่วโลก ปัจจุบันเฟซบุ๊กมีผู้ใช้งานเป็นจำนวนมาก การบรรยายธรรมสามารถเข้าถึงผู้ชมได้มาก และข่าวสารยังกระจายไปอย่างรวดเร็วกว้างไกล สำหรับยูทูบ มีภาพเคลื่อนไหวพร้อมเสียง สามารถดึงดูดให้ผู้ชมมาสนใจในการบรรยายธรรมได้ ส่วนเว็บไซต์ ซึ่งเป็นคลังข้อมูลขนาดใหญ่ รวบรวมข้อมูลได้มาก มีบอร์ดแลกเปลี่ยนพูดคุยสนทนา แสวงหาธรรมด้วยการเชื่อมโยงกันในเว็บไซต์ ไม่ว่าจะเป็นการเข้าใช้ด้วยการค้นหาจากกูเกิล (google) การเข้าผ่านหน้าเว็บไซต์โดยตรง ถือเป็นอีกทางเลือกที่น่าสนใจ เป็นเวทีสาธารณะ ไม่มีขอบเขตและข้อจำกัดในการถาม-ตอบ ผู้ถามและผู้ตอบต่างเป็นอิสระต่อกัน

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย “การศึกษาการน้อมนำพุทธธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิตของเยาวชนในสังคมยุคเทคโนโลยี” มีรายละเอียดความรู้อย่างต่อไปนี้

แผนภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาการน้อมนำพุทธธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิตของเยาวชนในสังคมยุคเทคโนโลยี” ผู้วิจัยได้กำหนดข้อเสนอแนะไว้เพื่อเป็นประโยชน์ในงานวิจัยซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1 ข้อเสนอเชิงนโยบาย

ควรมีกำหนดนโยบายควรส่งเสริมการบูรณาการหลักธรรมในพระพุทธศาสนา เช่น ศีล สมาธิ ปัญญา เข้าไว้ในรายวิชาศีลธรรม จริยศึกษา และกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อปลูกฝังคุณธรรมและการรู้เท่าทันเทคโนโลยีให้กับเยาวชนอย่างมีระบบ สนับสนุนการผลิตสื่อพุทธธรรม เช่น พอดแคสต์ คลิปวิดีโอ เกม หรือแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียที่นำเสนอหลักธรรมในรูปแบบที่ทันสมัย

2 ข้อเสนอเชิงปฏิบัติ

ควรมีกำหนดกิจกรรมประจำเดือนที่บูรณาการหลักพุทธธรรมกับการใช้เทคโนโลยี เช่น การฝึกสติผ่านแอป การแบ่งปันสื่อธรรมะออนไลน์ การสร้างคอนเทนต์ธรรมะสั้น ๆ ส่งเสริมให้เยาวชนรวมกลุ่มจัดกิจกรรมเกี่ยวกับธรรมะด้วยตนเอง เช่น การเจริญสติ กิจกรรมสาธารณประโยชน์ ค่ายคุณธรรม โดยการใช้การสื่อสารผ่านเทคโนโลยีเพื่อดึงดูดเพื่อนในวัยเดียวกัน

3 ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยในครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาการน้อมนำพุทธธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิตของเยาวชนในสังคมยุคเทคโนโลยีที่มีลักษณะแตกต่างกัน เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของเยาวชนในสังคมยุคเทคโนโลยีที่มีลักษณะแตกต่างกัน และเสริมด้วยวิจัยเกี่ยวกับสื่อหรือแพลตฟอร์มที่เยาวชนเข้าถึงได้ง่าย เช่น YouTube, TikTok, หรือแอปธรรมะ เพื่อออกแบบแนวทางการเผยแพร่ธรรมะที่ตรงกับความสนใจของกลุ่มเป้าหมาย

เอกสารอ้างอิง

- นพพรชา อภิรัฐนานนท์ และกัจจา อภิชนรจเรช (2568). *พุทธธรรม 4.0 ศาสนากับความท้าทายทางเทคโนโลยี*. สืบค้นข้อมูลจาก <https://www.posttoday.com/lifestyle/548924>
- พระณัฐวัฒน์ ญาณปโป (2558). “รูปแบบการเรียนรู้พัฒนาพฤติกรรมการใช้สื่อดิจิทัลตามหลักพระพุทธศาสนา”. *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- พระพรหมคุณาภรณ์ (2548). *คนไทยกับเทคโนโลยี*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิปัญญา
ประทีป.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (2554). *ธรรมานุญชีวิต พุทธจริยธรรมเพื่อชีวิตที่ดีงาม*. พิมพ์ครั้งที่ 174.
กรุงเทพมหานคร: บริษัทพิมพ์สวย จำกัด.
- พระพิชญ์ วทมนธโม (2558). “รูปแบบและกระบวนการเผยแพร่ธรรมของ ว. วชิรเมธี (พระมหาจุติชัย)”.
วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย.
- พระมหาธนิต สิริวัฒนโน (2558). “รูปแบบและกระบวนการสื่อสารพุทธธรรม”. *วารสารวิจัยราชภัฏ
เชียงใหม่*. 16(2).
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2542). *หลักพุทธธรรมในการดำเนินชีวิต*. กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (2566). *หัวใจสำคัญของ
การรู้เท่าทันสื่อคืออะไร*. สืบค้นข้อมูลจาก [https://bcp.nbtc.go.th/th/detail/
20170124231457](https://bcp.nbtc.go.th/th/detail/20170124231457)
- สุทธิวงศ์ ตันตยาพิศาลสุทธ์ (2538). *พระพุทธศาสนากับการศึกษาของชาติ*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
การศาสนา.
- เอื้อจิต วิโรจน์ไตรรัตน์. (2540). *การวิเคราะห์ระดับมีเดียลิตเตอเรซีของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาใน
ประเทศไทย*. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต* ไม่ได้ตีพิมพ์. จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.